

Židovské muzeum zpřístupňuje památník válečným zaměstnancům

Praha, 19. května 2026 – Židovské muzeum v Praze letos slaví 120 let svého trvání. To, že dnes může spravovat jednu z nejrozsáhlejších sbírek judaik na světě, významnou knihovnu a památky na židovské obce celých Čech a Moravy, je zásluhou donedávna většinou neznámých lidí – zaměstnanců válečného Židovského ústředního musea. Právě jim je věnován nedávno zpřístupněný památník na Starém židovském hřbitově.

„Z historického pohledu se zdá neuvěřitelné, že předválečné židovské muzeum a jeho sbírky nejen nezanikly, ale byly naopak navýsost odborně rozšířeny, zpracovány a katalogizovány. Díky schopnostem a odhodlání představitelů pražské židovské obce a muzea samotného vznikly i velmi cenné expozice. My, jejich nástupci, dodnes stavíme na odborných základech položených během válečných let,“ říká **Pavla Niklová, ředitelka ŽMP**, a doplňuje: „Proto jsme se v letošním jubilejním roce rozhodli uctít památku instalací bronzových desek s jejich jmény na Starém židovském hřbitově.“

161 jmen, která nesmí být zapomenuta

Dohledání jmen všech válečných zaměstnanců a spolupracovníků muzea nebylo zdaleka jednoduché, už proto, že ve zrychlujícím se soukolí transportů někteří z nich setrvali na své pozici jen pár dní. Kurátor **Martin Jelínek** projektu věnoval téměř rok. Dosud se mu podařilo identifikovat 161 jmen lidí na nejrůznějších pozicích – od uklízečky po ředitele. většiny z nich se mu podařilo zjistit, jaký byl jejich osud.

„V minulosti byla pozornost logicky věnována především odborným pracovníkům válečného muzea, ale na jeho chodu se podílelo daleko více osob,“ komentuje **Martin Jelínek** a doplňuje: „Výsledkem intenzivní práce za necelé 3 roky fungování muzea pod okupační správou jich všech je, že se sbírky muzea rozrostly z předválečných několika set předmětů na více než 100 000.“ Židovské muzeum v Praze se tak velikostí svých sbírek judaik stalo jednou z nejvýznamnějších institucí na světě.

Památník v podobě tří bronzových desek, byl slavnostně odhalen 28. dubna 2026 za účasti potomků některých z nich, představitelů židovských obcí a čestných hostů. Datum bylo zvoleno symbolicky – v tento den se roku 1881 narodil hlavní iniciátor založení původního muzejního spolku, judaista, pedagog a historik Salomon Hugo Lieben.

Poděkování dárcům

V blízkosti památníku vzniklo také odpočinkové místo s lavičkami, na něž přispěli individuální i institucionální dárci jako například společnost DAP a.s. Prohlídková trasa na Starém židovském hřbitově byla nejen rozšířena, ale zároveň tak vznikla klidová zóna, která vybízí k reflexi. Samotný památník byl financován z darů; mezi dárci nechyběli ani současní zaměstnanci muzea. Všem donorům děkujeme za příspěvek na uchování důležité části historické paměti.

Zaměstnanci a spolupracovníci Židovského muzea v Praze 1942–1945:

Heřman Adler (přežil)
Terezie Alazrakyová (zavražděna)
Eliška Altschulová (přežila)
Robert Baum (přežil)
Arnoštka Bidlová (přežila)
Karel Bienenfeld (zavražděn)
Josef Blecher (osud nejasný)
Leo Blum (přežil)
Hanuš Bondy (přežil)
Gabriela Burková (přežila)
Jan Böhm (přežil)
Adolf Běhavý (zavražděn)
Bedřiška Crkovská (přežil)
Anna Dalfenová (zavražděna)
Alice Demelová (přežila)
Bedřich Deutsch (přežil)
Eliška Dewidelsová (přežila)
Jan Eisler (není identifikován)
Hana Eislerová (není identifikována)
Alfred Engel (zavražděn)
Arnold Epstein (zavražděn)
František Fischhof (přežil)
Edita Fischhofová (zavražděna)
Josef Flesch (zavražděn)
Etja Formánková (přežila)
Otto Frankenstein (zavražděn)
Viktor Freud (zavražděn)
Erich Freund (zavražděn)
Karel Freund (není identifikován)
Otto Freund (přežil)
Gertruda Friedländerová (zavražděna)
Růžena Friedländerová (přežila)
Ida Friedmannová (zavražděna)
Helena Friedová (zavražděna)

Ferdinand Ganz (přežil)
Antonín Gešlídř (přežil)
Leopold Glanzberg (zavražděn)
Saul Glanzberg (zavražděn)
Berta Glanzbergová (zavražděna)
Anita Glaserová (zavražděna)
Edita Gobietová (přežila)
Leo Gottlieb (přežil)
Eleonora Haaseová (zavražděna)
Božena Haubfleischová (zavražděna/zemřela po osvobození)
Růžena Heyduková (přežila)
Emilie Holecová (přežila)
Hermína Holleyová (přežila)
Eva Holubová (přežila)
Marta Hráská (přežila)
Marie Hönigová (přežila)
Tobias Jakobovits (zavražděn)
Berta Jakobovitsová (zavražděna)
Oskar Jontof (přežil)
Hanuš Kaminský (přežil)
Markéta Kantorová (přežila)
Ferdinand Kantůrek (přežil)
Hanuš Kačer (zavražděn)
Robert Kisch (přežil)
Berta Kleinová (není identifikována)
Artur Kleinzeller (přežil)
Otto Klepetář (přežil)
Ervín Klinger (zavražděn)
Richard Klinger (přežil)
Marta Kohnová (není identifikována)
Walter Kolisch (zavražděn/zemřel po osvobození)
Berthold Konirsch (přežil)
Hana Kosinerová (zavražděna)
Jana Koubíčková (přežila)
Irena Krafftová (přežila)
František Kronberger (přežil)
Zdeněk König (zavražděn)

Greta Lausmannová (přežila)
Bedřich Lederer (přežil)
Fritz Lederer (přežil)
Richard Lederer (osud nejasný)
Ruth Ledererová (zavražděna)
Markéta Lendeckeová (přežila)
Evžen Lieben (zavražděn)
Salomon Lieben (zavražděn/zemřel)
Sophie Liebenová (zavražděna)
Harry Litten (přežil)
Maximilián Lors (přežil)
Bedřich Löwenstein (zavražděn)
Leo Mayer (zavražděn)
Marianna Mašínová (přežila)
Emanuel Mendl (zavražděn/zemřel)
Otto Muneles (přežil)
Emil Müller (přežil)
Gertruda Müllerová (zavražděna)
Marta Nagelbergová (zavražděna)
Bohumil Neumann (přežil)
Julius Neumann (přežil)
Marta Nováková (osud nejasný)
Hilar Pacanovský (přežil)
Markéta Picková (není identifikována)
Herta Pletánková (osud nejasný)
Oskar Pokorný (přežil)
Hanuš Pollak (zavražděn)
Josef Pollak (zavražděn)
Štěpán Pollak (zavražděn)
Markéta Pollaková (zavražděna)
Josef Polák (zavražděn)
Bedřich Popper (přežil)
Bedřich Popper (není identifikován)
Otto Popper (není identifikován)
Arnold Porges (osud nejasný)
Pavel Porges (přežil)
Zdenka Pospíšilová (není identifikována)

Jindřich Prossnitz (zavražděn)
František Radok (zavražděn)
Karel Reiner (přežil)
Jindřich Reinisch (osud nejasný)
Hugo Richter (zavražděn)
Karel Rind (zavražděn)
Ida Roubíková (zavražděna)
Maximilián Roubíček (přežil)
Sami Rudnik (zavražděn)
Věra Rychnovská (přežila)
Josef Salus (zavražděn)
Marta Salusová (zavražděna)
Artur Schlüssler (přežil)
Artur Schneider (zavražděn)
Vilma Schrammová (přežila)
Gertruda Schönová (není identifikována)
Věra Schönová (přežila)
Viktor Schück (zavražděn)
Ludmila Sekorová (přežila)
Nelly Slaninová (zavražděna)
Emma Smutná (přežila)
Walter Soyka (přežil)
Ludvík Spitzer (osud nejasný)
František Spitzer (osud nejasný)
Evžen Springer (zavražděn)
Max Steckler (přežil)
Karel Stein (přežil)
Ludvík Steiner (zavražděn)
Karel Steiner (není identifikován)
Marta Steinová (není identifikována)
Eva Sternschussová (přežila)
Josef Strassberg (přežil)
Eva Tanzerová (zavražděna)
Anna Tauchmannová (přežila)
Gustav Taussig (přežil)
Viktor Taussig (není identifikován)
Blanka Teichmannová (přežila)

Heřman Toch (zavražděn)
Anna Turková (přežila)
Helena Turková (přežila)
Hana Volavková (přežila)
Zdeňka Votická (zavražděna)
Otto Wachtel (přežil)
Karel Wallerstein (přežil)
Jiří Weil (přežil)
Hugo Weintraub (přežil)
Julie Weltschová (zavražděna)
Otto Werner (zavražděn)
Moses Woskin-Nahartabi (zavražděn)
Tamara Woskinová (zavražděna)
František Zelenka (zavražděn)
Lilly Ziziusová (přežila)
Laura Zýková (přežila)

Židovské muzeum v Praze

Již 120 let pečuje Židovské muzeum v Praze o kulturní dědictví židovských komunit českých zemí. Muzeum bylo založeno roku 1906 a spravuje jednu z nejrozsáhlejších sbírek judaik na světě – čítající přes 44 000 sbírkových předmětů, 133 000 knih, statisíce fotografií a bohatý archiv židovských náboženských obcí v Čechách a na Moravě. Ve spolupráci s Židovskou obcí v Praze pečuje o osm významných památek Pražského židovského města a pravidelně pořádá kulturní a vzdělávací akce. Více informací najdete ZDE.

Kontakt pro média:

Martina Kemrová

M: +420 603 400 150

E: martina.kemrova@jewishmuseum.cz

pr@jewishmuseum.cz